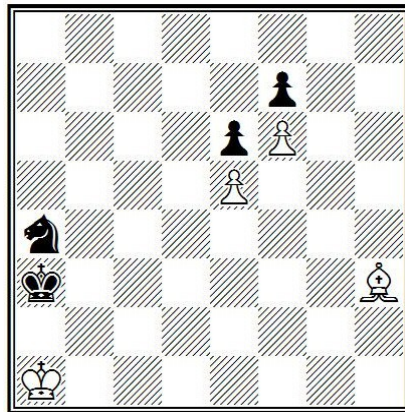


Alles voor een vrijpion

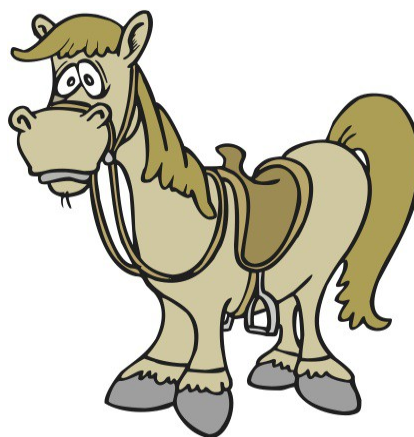
Een vrijpion is een pion die niet meer tegengehouden kan worden door een pion van de tegenpartij op zijn weg naar de overkant. In het middenspel zijn er altijd wel stukken die die pion in bedwang kunnen houden, maar hoe minder stukken er op het bord staan, hoe belangrijker die vrijpion wordt. In het eindspel is zo'n vrijpion soms waardevoller dan een stuk en wordt er niet zelden een stuk geofferd om een vrijpion te creëren of om een vrijpion tegen te houden. Het hele spel in het eindspel draait vaak om het verkrijgen van een vrijpion: eerst een vrijpion op het bord krijgen, dan een dame halen en dan pas aan mat gaan denken.

De volgende stelling is daarvan een voorbeeld.



Wit wint de partij eenvoudig met het loperoffer $1.Lh3xe6$. Na $1\dots,f7xe6$ loopt de witte f-pion door, wit haalt een dame en wint de partij. Als zwart aan zet is kan hij het vege lijf redden met de zet $1\dots,Pa4-c5$. Hij wint dan zelfs, omdat zijn koning beter gepositioneerd is en de witte pionnen kan opsnoepen, waarna zwart zelf eenvoudig een dame haalt.

Vrijpionnen speelden een belangrijke rol in de 5e ronde van de interne competitie van Eeuwig Schaak. Patrick Heijnen stond tegen Cor Lazeroms een paard voor, maar dat paard was zo zielig en kreupel dat Cor nog kansen op remise rook. Patrick offerde zijn manke paard voor een mooie vrijpion en het winnen van de partij was zo ineens een stuk simpeler.



Het paard van Patrick Heijnen

Kees van Hogeloon had minimaal voordeel tegen Hans Otten. Hij controleerde een open lijn, Hans wist dat voordeel te neutraliseren, maar Kees had intussen zijn koning net wat centraler op het bord weten te zetten dan die van Hans en dat gaf in het eindspel de doorslag. Kees kreeg 2 vrijpionnen, Hans één en het paard van Kees stond al klaar om geofferd te worden om die ene vrijpion onschadelijk te maken, maar Hans is een dierenvriend en gaf op voordat het zo ver kwam.

Ben Seleski leek de buit binnen te hebben toen hij tegen Jan Konings een vrijpion met hulp van zijn toren naar de overkant wist te krijgen. Maar Jan had nog een troef achter de hand. Met nog zet naar promotie voor de pion van Ben had Jan Bens koning in een matnet gedreven en als Ben een dame haalde zou hij in één zet mat gaan. Maar ook Ben had nog wat achter de hand: eeuwig schaak. Het kan bijna niet symbolischer: Ben koos voor eeuwig schaak in plaats van een dame en hield de partij daarmee op remise. Voor de goede orde: in het echte leven heeft Ben die keuze gelukkig niet hoeven te maken.

In de twee andere partijen speelden vrijpionnen een minder grote rol. Jan Rijkse won tegen Wim Soeters een stuk en vervolgens gebeurde zoals wel vaker: als je eenmaal een stuk voor staat speelt het wat makkelijker en volgt er meer. Jan won een tweede stuk en Wim gaf op. De partij tussen Ad Bruijns en John van Helden was van begin af aan een waar spektakelstuk. John, aanvaller pur sang, probeerde Ad al in de opening te overrompelen en Ad kwam daar, hoewel hij alle zeilen bij moest zetten, het beste uit. Hij won een dame tegen een toren en loper, kreeg steeds beter spel en toen John er nog een stuk bij toe moest geven was het met het verzet gedaan. Ad won en greep daarmee de eerste plaats in de competitie. De stand aan kop is namelijk nu als volgt:

- | | |
|----------------------|-----|
| 1. Ad Bruijns | 85 |
| 2. Kees van Hogeloon | 71½ |
| 3. Jan Rijkse | 59 |
| 4. Hans Otten | 59 |
| 5. John van Helden | 54 |



Ad Bruijns